

แขวงจำปาสัก : ดินแดนนำลงทุนทางตอนใต้ของ สปป.ลาว

แขวงจำปาสักตั้งอยู่ทางตอนใต้ของ สปป.ลาว มีพื้นที่และขนาดของเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในบรรดา 4 แขวงทางใต้ของ สปป.ลาว (จำปาสัก สาละวัน เซกอง และอัตตะปือ) อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่สำคัญ เนื่องจากมีพรมแดนติดกับไทยและกัมพูชา และมีถนนที่สร้างเชื่อมระหว่างไทยไปยังเวียดนาม ปัจจุบันแขวงจำปาสักเป็นจุดหมายสำคัญของนักลงทุนทั้งจากไทย จีน และเวียดนาม ในการเข้าไปลงทุนประกอบธุรกิจด้านการเกษตร โดยเฉพาะการเพาะปลูกเพื่อส่งออก ขณะเดียวกัน การขยายตัวอย่างต่อเนื่องของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของแขวงจำปาสักจากการมีแหล่งโบราณสถานหลายแห่ง อาทิ วัดพู พูอาสา และเรือนหินเกะสลัก รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อาทิ น้ำตกหลี่ผี และน้ำตกคอนพะเพ็ง ซึ่งได้ชื่อว่าเป็น “ไนแองการาแห่งเอเชีย” ได้ช่วยดึงดูดการลงทุนในการก่อสร้างที่พัก และร้านอาหารในแขวงจำปาสักได้ระดับหนึ่ง

ข้อมูลทั่วไปของแขวงจำปาสัก มีดังนี้

- **ที่ตั้ง :** ทิศเหนือ ติดกับแขวงสาละวัน
ทิศใต้ ติดกับกัมพูชา
ทิศตะวันออก ติดกับแขวงเซกอง และแขวงอัตตะปือ
ทิศตะวันตก ติดกับจังหวัดอุบลราชธานีของไทย
- **พื้นที่ :** 15,415 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็นที่ราบต่ำประมาณร้อยละ 74 และที่ราบสูงประมาณร้อยละ 26 ปัจจุบัน ร้อยละ 58 ของพื้นที่ทั้งหมดยังคงเป็นป่าไม้ ที่เหลือเป็นพื้นที่ทำกสิกรรมร้อยละ 37 และอื่น ๆ ร้อยละ 5
- **อุณหภูมิเฉลี่ย :** 27 องศาเซลเซียส บริเวณที่ราบต่ำ และ 21 องศาเซลเซียส บริเวณที่ราบสูง อาทิ เมืองปากซ่อง ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของแขวง
- **ทรัพยากร :** นอกจากทรัพยากรป่าไม้ แขวงจำปาสักยังมีทรัพยากรอื่น ๆ อาทิ แร่ทองแดง แร่ตะกั่ว และดินเหนียวที่เหมาะสมสำหรับทำเครื่องเคลือบ
- **พื้นที่เพาะปลูก :** บริเวณพื้นที่ราบต่ำเหมาะในการเพาะปลูกทั่วไป อาทิ ข้าว และถั่ว ส่วนบริเวณพื้นที่ราบสูงเหมาะในการเพาะปลูกพืชที่เติบโตได้ดีในสภาพอากาศเย็น อาทิ กาแฟ และมันฝรั่ง
- **พืชที่มีศักยภาพในการเพาะปลูก :** กาแฟ ละหุ่ง ยูคาลิปตัส ผักปลอดสารพิษ ถั่วเหลือง ข้าวโพดฝักอ่อน และข้าวโพดหวาน
- **ประเภทธุรกิจที่นำลงทุน :** ธุรกิจการเกษตร โดยเฉพาะการเพาะปลูกเพื่อนำผลผลิตมาเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรในไทย ทั้งในรูปการขอสัมปทานที่ดินเพื่อเพาะปลูก และการทำ Contract Farming¹ กับเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และธุรกิจขนส่ง

¹ โดยทั่วไปหมายถึง การเลี้ยงปศุสัตว์หรือเพาะปลูกพืชในที่ดินของเกษตรกร โดยมีการตกลงทำการซื้อขายกันตั้งแต่ต้นระหว่างผู้รับซื้อและเกษตรกร ทั้งนี้ ส่วนใหญ่ผู้รับซื้อมักให้เปล่า หรือจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ของตนเอง หรือให้สินเชื่อแก่เกษตรกร เพื่อควบคุมคุณภาพของผลผลิต และกำหนดราคาซื้อขายผลผลิตไว้แน่นอน

ปัจจัยสำคัญที่เกื้อหนุนการเข้าไปลงทุนในแขวงจำปาสัก ได้แก่

- **ทำเลที่ตั้งของแขวงจำปาสักเอื้อต่อการคมนาคมขนส่ง** โดยเฉพาะบริเวณด่านศุลกากรช่องเม็ก (อุบลราชธานี) - วังเต่า (จำปาสัก) ทำให้สะดวกต่อการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรที่เพาะปลูกในแขวงจำปาสัก และพื้นที่ใกล้เคียงกลับมายังประเทศไทย รวมถึงการขนส่งอุปกรณ์และเครื่องจักรการผลิตจากไทยไปยังแขวงจำปาสัก และการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวทางตอนใต้ของ สปป.ลาว ซึ่งกำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- **แขวงจำปาสักมีทรัพยากรป่าไม้ที่ยังไม่ได้บุกเบิกจำนวนมาก และมีพื้นที่โล่งและป่าโปร่งซึ่งเหมาะในการเพาะปลูก** ทั้งนี้ นักลงทุนสามารถขอล้มปทานที่ดินเพื่อทำการเพาะปลูกได้ยาวนานสุดถึง 75 ปี ขึ้นอยู่กับประเภทของโครงการ รวมถึงการเจรจาและความไว้วางใจระหว่างนักลงทุนกับส่วนราชการของแขวง นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ที่ชาวบ้านใช้ทำการเพาะปลูกอยู่แล้ว ซึ่งนักลงทุนสามารถใช้ประโยชน์ได้โดยเลือกวิธีการเกษตรแบบ Contract Farming
- **ลักษณะอากาศและคุณสมบัติของดินบริเวณที่ราบสูงในเมืองปากซ่อง (เป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งของที่ราบสูง Bolovens) เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชหลายชนิด** อาทิ กาแฟ มันฝรั่ง รวมถึงผักและผลไม้เมืองหนาวบางชนิด เนื่องจากอุณหภูมิทรงตัวในระดับต่ำเกือบตลอดทั้งปี ประกอบกับดินในบริเวณดังกล่าวเป็นดินภูเขาไฟ ซึ่งอุดมไปด้วยธาตุอาหารที่พืชต้องการ ทั้งนี้ ปัจจุบันกาแฟซึ่งปลูกจากที่ราบสูงดังกล่าวเริ่มได้รับการยอมรับจากต่างประเทศ ทำให้คาดว่าจะกลายเป็นสินค้าส่งออกสำคัญของ สปป.ลาว ในระยะต่อไป
- **ผู้ประกอบการแขวงจำปาสักมีอำนาจอนุมัติโครงการลงทุนวงเงินสูงสุดถึง 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ² โดยไม่ต้องผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของ สปป.ลาว** (ตั้งอยู่ในนครเวียงจันทน์) ทำให้ช่วยลดขั้นตอนและย่นระยะเวลาการอนุมัติโครงการลงทุนลงได้มาก

อย่างไรก็ตาม การเข้าไปลงทุนใน สปป.ลาว รวมถึงในแขวงจำปาสัก ยังคงมีข้อจำกัดบางประการที่นักลงทุนควรทราบ และปรับวิธีการทำธุรกิจ อาทิ

- **ประชากรของ สปป.ลาว มีจำนวนน้อย** อาจส่งผลให้เกิดปัญหาขาดแคลนแรงงานขึ้นในอนาคต อีกทั้งแรงงานของ สปป.ลาว รวมถึงเกษตรกรที่ทำ Contract Farming ยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการเพาะปลูก หรือละเอียดที่จะปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด เนื่องจากไม่เห็นถึงความสำคัญ ผู้ประกอบการที่เข้าไปลงทุนใน สปป.ลาว จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญอย่างมากกับการฝึกอบรมแรงงานและเกษตรกร รวมถึงหมั่นตรวจสอบการปฏิบัติงานจริงของแรงงานอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ประชากรส่วนใหญ่ของ สปป.ลาว ยังเคร่งครัดกับวิถีของชนเผ่า รวมทั้งให้ความสำคัญอย่างมากกับการดำเนินชีวิตที่สืบเนื่องจากคนรุ่นก่อน การหยุดงานของแรงงานเพื่อเข้าร่วมงานบวช งานแต่งงาน และช่วยเหลือคนในชนเผ่าเก็บเกี่ยวพืชไร่ในฤดูเก็บเกี่ยวจึงมีอยู่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยอาจไม่แจ้งให้ผู้ประกอบการ หรือผู้ดูแลทราบล่วงหน้า
- **เกษตรกรของ สปป.ลาว โดยเฉพาะทางตอนใต้มีข้อจำกัดในการขนส่งผลผลิต** ซึ่งต่างจากเกษตรกรไทย เนื่องจากเกษตรกรของ สปป.ลาว ส่วนใหญ่ยังมีฐานะยากจน ไม่มีพาหนะสำหรับขนส่งสินค้าของตนเอง ส่งผลให้นักลงทุนที่เข้าไปทำ Contract Farming กับเกษตรกรรายย่อย มีต้นทุนเพิ่มขึ้นมากในการรวบรวมผลผลิต

ส่วนวิเคราะห์ธุรกิจ ฝ่ายวิชาการ
ธันวาคม 2548

² แขวงที่มีอำนาจอนุมัติการลงทุนวงเงินสูงสุดถึง 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ได้แก่ เขตปกครองพิเศษกำแพงนครเวียงจันทน์ แขวงสะหวันนะเขต และแขวงจำปาสัก ส่วนแขวงอื่น ๆ สามารถอนุมัติโครงการลงทุนวงเงินไม่เกิน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ